

Kabels en leidingen tijdens dijkverbeteringen een
zorgvuldig en doelgericht proces

Protocol
oktober 2010

Protocol samenwerking kabels en leidingen

Kabels en leidingen zijn een terugkerend onderwerp bij dijkverbeteringen die Waternet namens het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht uitvoert. Begin 2010 is vanwege die reden gestart om met de grootste netwerkbedrijven in het beheergebied van Waternet in gezamenlijkheid te komen tot procesafspraken bij dijkverbeteringen.

Tijdens de projectvoorbereiding worden de gevolgen van de dijkverbetering voor kabels en leidingen in kaart gebracht. Door Waternet en de netwerkbedrijven worden afspraken gemaakt over onder meer uitvoeringsaspecten, nieuwe tracés en financiële aspecten.

De samenwerking tussen de netwerkbedrijven en Waternet stond centraal tijdens een drietal workshops die in juni 2010 hebben plaatsgevonden. Aan de workshops is deelgenomen door betrokkenen van zowel de netwerkbedrijven als Waternet.

Het doel van de workshops was te komen tot een gezamenlijke werkwijze voor kabels en leidingen bij verbeteringen van regionale dijken. Tijdens de eerste workshop is aan de hand van het project de Hoef, een project dat heden gedeeltelijk uitgevoerd is, het dijkverbeteringsproject geëvalueerd en procesafspraken voor toekomstige dijkverbeteringen gemaakt. Een tweede workshop stond in het teken van het komen tot een transparante afweging voor kabels en leidingen bij verbetering van regionale dijken. Een derde workshop is met het waterschap Hollands Noorderkwartier en Hoogheemraadschap van Rijnland gehouden om generieke punten bij dijkverbeteringsprogramma's te bespreken.

Het resultaat van de workshops is dit gezamenlijke protocol waarin de werkwijze is afgesproken voor kabels en leidingen bij dijkverbetering van regionale dijken. Het protocol bestaat uit drie onderdelen:

- een beschrijving van de werkwijze;
- een 'spoorboekje' waarin de procesafspraken per projectfase zijn weergegeven;
- een stroomschema waarin stapsgewijs is weergegeven op welke wijze het verleggen dan wel kunnen handhaven van kabels en leidingen wordt beoordeeld.

De onderstaande partijen die het protocol onderschrijven, beogen niet elkaar daarmee juridisch te binden. Het protocol laat de bevoegdheden, het beleid en verplichtingen over en weer van het waterschap en de netwerkbedrijven onverlet.

Het protocol dient als wegwijzer bij de voorbereiding en uitvoering bij verbetering van regionale dijken en draagt daarmee bij aan verdere verbetering van de samenwerking tussen netwerkbedrijven en Waternet.

Amsterdam, 21 oktober 2010

Dit protocol wordt 21 oktober 2010 ondertekend door betrokkenen van zowel de netwerkbedrijven als Waternet

procesbegeleiding Bianca Zillig namens Waternet

Deel I

Foto: workshop juni 2010

Werkwijze kabels en leidingen bij verbetering regionale dijken

De werkwijze kabels en leidingen bij de verbetering van regionale dijken is opgenomen in een stroomschema (zie bijlage). Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat uit het planproces de concrete maatregelen met betrekking tot kabels en leidingen volgen, inclusief motivatie voor de gemaakte keuze. Deze motivatie bestaat uit de aspecten veiligheidsbeoordeling, uitvoeringsbeoordeling en de belangenafweging. Hieronder volgt een korte toelichting van het stroomschema.

Veiligheidsbeoordeling

Voor bestaande kabels en leidingen wordt een toets uitgevoerd om te bepalen of ze een veiligheidsprobleem vormen (zowel in de bestaande situatie als de verbeterde situatie). Het toetsen van de dijken gebeurt conform de "Leidraad toetsen op veiligheid regionale waterkeringen, katern boezemkaden". Voor het toetsen van kabels en leidingen verwijst deze naar het "Voorschrift Toetsen op Veiligheid" (conform vigerende VTV) en ontwerpnormen voor kabels en leidingen (conform vigerende NEN).

Uitvoeringsbeoordeling

Voor de aanwezige kabels en leidingen wordt beoordeeld of deze een belemmering kunnen vormen om de voorgenomen versterking van de waterkering te realiseren. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld de mogelijkheid om benodigde graafwerkzaamheden uit te voeren of om de mogelijkheid om een waterkerende constructie, zoals een damwandscherm, aan te brengen.

Belangenafweging

Bij negatieve gevolgen voor kabels en leidingen kan door middel van een optimalisatie van de dijkverbetering (bekeken vanuit het waterkeringsbelang) worden gezocht naar een oplossing. De kabels en leidingen die een maatschappelijk doel dienen (zie kader), worden verder meegenomen in een belangenafweging. Voor de kabels en leidingen die na de gedetailleerde toets alsnog een negatieve beoordeling krijgen, wordt bekeken of er alternatieven mogelijk zijn. Hierbij valt te denken aan mitigerende maatregelen, vervangen van kabel of leiding, of een andere dijkverbeteringsmaatregel. Voor eventuele alternatieven geldt dat altijd aan de eisen met betrekking tot de veiligheid van de dijk moet worden voldaan. Voor de verschillende alternatieven vindt een belangenafweging plaats. Bij de afweging spelen vaak veiligheid, kosten, duurzaamheid en ruimtelijke kwaliteit (o.a. natuur en landschap) een belangrijke rol.

Maatschappelijk doel (=input voor de belangenafweging en ter motivatie van een bepaalde keuze)

Het is niet eenvoudig om de maatschappelijke relevantie van een kabel of leiding in regels te vatten. Dit mede omdat het karakter van een activiteit van geval tot geval enorm kan verschillen. Aspecten die hieraan kunnen worden gekoppeld:

- De ligging van de kabel of leiding vloeit voort uit een overheidsinitiatief. De kabels of leidingen dienen een maatschappelijke vraag of dienen een regionaal belang, bijvoorbeeld regionale infrastructuur.
- Het verleggen van de kabel of leiding leidt tot aanzienlijk hogere maatschappelijke kosten.

Controle, beheer en onderhoud en risicobeheersing

Voor de kabels en leidingen wordt via vergunningenbeleid de aanleg en onderhoud gereguleerd. Zo moet er tijdens graaf- en aanvulwerkzaamheden voor worden gezorgd dat de grond goed wordt verdicht, goed aanvulmateriaal wordt gebruikt en profielopbouw wordt hersteld. Daarnaast dient de waterkering met een gegraven sleuf voldoende stabiel zijn en moet veiligheid tegen opdrijven en piping zijn gewaarborgd.

** in het stroomschema (zie bijlage) zijn als eerste stappen een eenvoudige veiligheidstoets en uitvoeringstoets opgenomen. Deze toetsen kunnen bij de eerste stappen eventueel tot in een verder detailniveau worden uitgewerkt, indien de betreffende kabel- of leidingbeheerder dit noodzakelijk acht.*

DEEL II

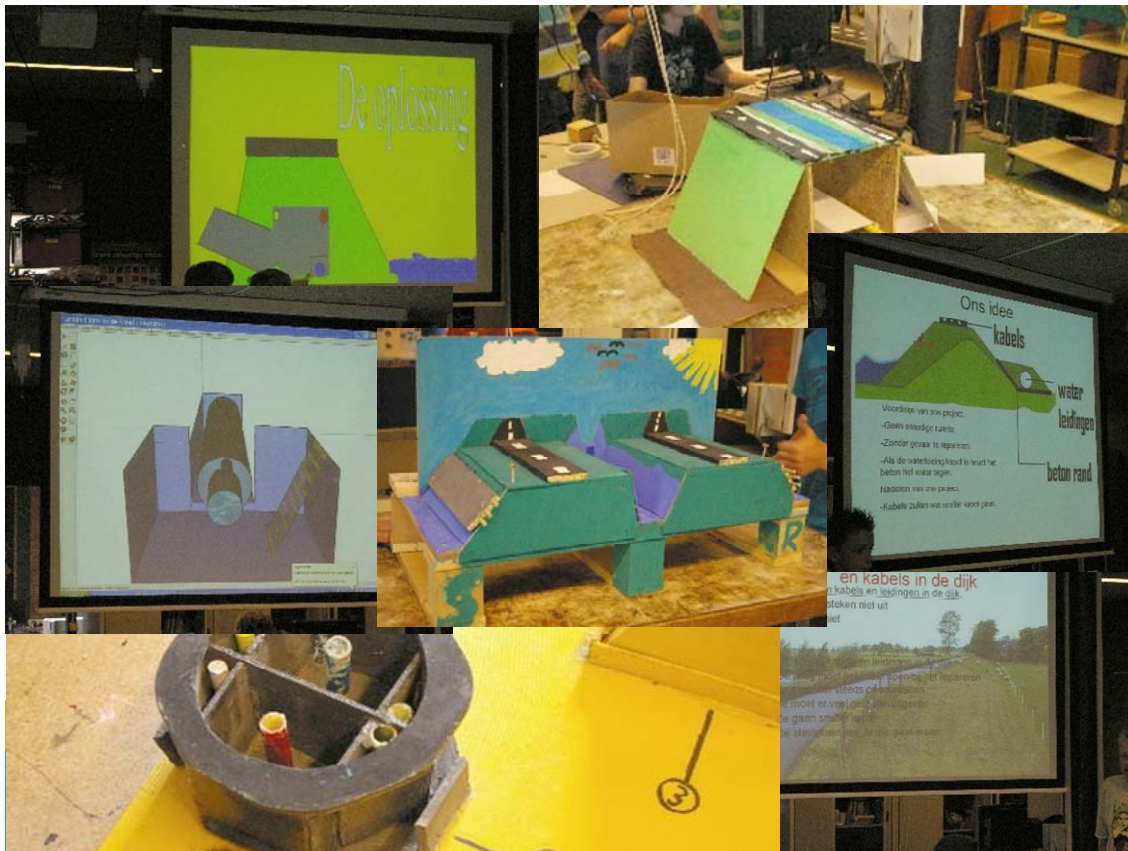

Foto: eindpresentatie Kaj Munk College

Proces afspraken Waternet met K&L beheerders in relatie tot dijkverbeteringen'*

- In gezamenlijkheid opgemaakt met Waternet en de nutsbedrijven op 1 juni 2010 en onderliggende documenten: 1. Overall-planning kabel- en leidingeigenaren bij reconstructies naar aanleiding van een dijkverbetering v1.3 2. Spoorboekje projecten dijkverbeteringen (voor regionale waterkeringen) v4.3 3. Voorstel proces dijkverbetering versus werkzaamheden K&L beheerder v.1 4. Aanvullend commentaar van K&L beheerders
- ** Indien sprake is van een complexe situatie, zoals bijvoorbeeld een transportleiding, dan verlengt dit het voorbereidingsproces i.v.m. gecompliceerde engineering eventuele procedures met landeigenaren en het feit dat transportleidingen alleen in de periode met laag verbruik (september – mei) buiten gebruik kunnen worden gesteld en dat alleen wanneer er geen conflict is met overige middelen

Fase	Processtap Waternet	Actie Waternet	Actie K&L beheerder	Hoe	Met wie	Doel	Geschatte tijdsplanning in weken (standaard project 4 km dijk)	Geschatte tijdsplanning in weken (cumulatief (standaard project 4 km dijk))
Progr.	Nieuwe projecten	Geeft informatie over herzien actieprogramma	- Eventueel implementeren in meerjaren planning - Opstellen impact analyse of onderhoudsplannen	Overleg-structuur	Assetmanager, Beheerorganisatie. Waternet: omgevingsmanager, programmamanager Asset Engineer Leidingen	- Informeren op programmaniveau - Mogelijke afstemming Programma bekend bij K&L		
1	Projectplan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	- Hier is nog geen sprake van een contactmoment	6	6
2	Onderzoek/inventarisatie	- Informeren K&L - Inventarisatie K&L - Overleg communicatie-strategie - Projectplanning ter beschikking stellen - Aandragen beslissingsbevoegde perso(o)n(en) voor het projectteam - Veiligheidsbeoordeling en uitvoeringsbeoordeling (stroomschema K&L) - Alternatieven selecteren	- Informatievoorziening K&L (ligging, leeftijd) - Aandragen beslissingsbevoegde perso(o)n(en) voor het projectteam	Overleg	<i>Moet aangedragen worden door Waternet en K&L beheerders</i> Asset Engineer Leidingen	- Informeren K&L beheerder over project. - Vergaren K&L informatie (eventueel afwegingsaspect in planvorming). - Wensen communicatieadviseur K&L eventueel meegenomen in communicatieplan. - Planningsafstemming met K&L beheerder. - bekend maken projectteam - Informeren en betrekken K&L beheerder over en bij project. - Deelname van K&L beheerder in planproces om te komen tot een gezamenlijke oplossingsrichting	12	18
3	Startnotitie	- Startnotitie bekend maken bij projectteam - Partnervorming in klankbordfunctie	- Antwoord beslisser participatie K&L beheerder in verder planproces - Partnervorming in klankbordfunctie	- Overleg - Opsturen Startnotitie	Projectteam Asset Engineer Leidingen	- Bestuurlijke vastlegging - Integrale belangen zijn meegenomen	32	50
4	Ontwerp-Dijkverbeteringsplan (ontwerp-DVP)	- Tijdens variantenkeuze K&L betrekken in belangen afweging op basis van geldende normen - Vaststellen ontwerp-DVP presenteren aan K&L beheerder voorafgaand aan de inspraak - Ontwerp-DVP met duidelijke tekeningen zone waar K&L niet	Actief participeren op toegezonden stukken	- Opsturen ontwerp-DVP en tekeningen. - Overleg - Schriftelijk vooraankondigen Intrekken keur-	Projectteam Asset Engineer Leidingen en Projectleiders	- Ontwerp-DVP bekend bij K&L. - Gevolgen voor K&L beheerders globaal inzichtelijk. - K&L beheerders informeren over inspraakmogelijkheden - Inzicht krijgen in nadeel-compensatie	32	82

		<p>mogen liggen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekeningen met profielen overhandigen aan K&L. - Mogelijkheden uitleggen inspraakwijzen - Vooraankondigen intrekken keurontheffing (indien noodzakelijk) 		ontheffing				
5	Inspraak	<ul style="list-style-type: none"> - Inspraakperiode - Start procedure intrekking keurontheffing (indien noodzakelijk) parallel aan inspraak <p>Intrekken keurontheffing gereed</p>		Procedures conform AwB	Asset Engineer Leidingen en Projectleiders		32	114
6	Ontwerp	<p>Opstellen PVA/werkafspraken (gezamenlijk plan van aanpak) met daarin duidelijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Intentie samenwerking vastleggen - Planning vastleggen (rekening houden complexiteit werkzaamheden dijkverb. en/of K&L werkzaamheden). - Projectteamsamenstelling <ul style="list-style-type: none"> - Eerste keer gezamenlijk 'aanbellen' bij klant/eigenaar. Verdere juridische overeenkomsten gescheiden afhandelen - Regie bij afsluiten overeenkomsten door bijv. ingehuurde functionaris - Kleine wijzigingen die voortkomen uit bewonersgesprekken. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eerste keer gezamenlijk 'aanbellen' bij klant/eigenaar. Verdere juridische overeenkomsten gescheiden afhandelen - Opstellen zakelijk recht en passeren bij notaris 	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg Door beide partijen ondertekende verklaring - Beide intentie rekening te houden met elkaars belangen en planning. - Gezamenlijke info-avond - Inzicht nadeel-compensatie 	Projectteam Projectleiders	<ul style="list-style-type: none"> - Gezamenlijk plan van aanpak gereed. Hieraan moeten beide partijen zich conformeren. - Efficiëntere procesgang - Transparantere benaderingswijze aanwonenden (samenhang der dingen). 	12	126
7	Bestek	<ul style="list-style-type: none"> - Overleg fasering werk rekening houden met K&L (in bestek opnemen) - Opnemen coördinatie overeenkomst in civiel technisch bestek) 	- Afstemmen bestek K&L en civiel aannemer bestek.	Frequente overleggen met verslaglegging en gegevensuitwisseling en	Projectleiders	<ul style="list-style-type: none"> - Optimalisatie contractdocumenten. - Efficiënte uitvoering mogelijk maken met optimalisatie kosten. - Efficiënte uitvoering mogelijk maken met zo weinig mogelijk overlast aanwonenden. - Geactualiseerde uitvoeringsplanning. 	8	134
8	Aanbesteding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	12	146
9	Realisatie	- Frequent overleg organiseren met aannemers en directies Waternet en K&L (regie houden)	Bijdrage frequent afstemmingsoverleg met aannemers.	Verslagen	Directie uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> - Goede afstemming tijdens uitvoering. - Overlast voorkomen en beperken kosten. 	PM	PM
10	Nazorg	- Afrekenen volgens gemaakte afspraken (indien noodzakelijk)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	PM	PM
11/12	Overdracht en evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> - Uitswisselen revisiegegevens - Organiseren evaluatie 	Uitswisselen revisiegegevens Bijdrage bij evaluatie	Evaluatie bijeenkomst	Projectteam	Eventueel bijstellen proces samenwerking Waternet – K&L beheerders door 'lessons learned'	8	

DEEL III

Foto interactieve werksessie bij workshop

Werkwijze kabels en leidingen bij verbetering van regionale dijken

waterNet

Legenda

Veiligheidsbeoordeling

Uitvoeringbeoordeling

Maatschappelijk belang

Belangenafweging

